

Nr 553.

Av herr Nilsson i Hörby, angående beskattningen av bensin- och övriga petroleumprodukter.

Enligt kungl. förordningen nr 86, den 29 april 1932, utgår på bensin en skatt av 10 öre och en tull av 0,1 öre per liter. Enligt kungl. förordningen nr 64, den 6 april 1932, skall såsom tillverkning av bensin anses jämväl av importör eller försäljare företagen blandning av bensin, bensol eller motorsprit med obeskattad petroleumprodukt, därest den genom blandningen erhållna varan med hänsyn till sin användning är att likställa med bensin.

Bakgrunden till denna bestämmelse rörande beskattning av blandat motorbränsle torde vara den förändring av definitionen på vad som vid import eller tillverkning avses med bensin, vilken beslöts av 1932 års riksdag. Be- träffande denna förändrade definition tillåter jag mig erinra om följande.

I sitt utlåtande nr 28 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 1 och 3 §§ förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit m. m. anför bevillningsutskottet:

Föreståndaren för tullverkets huvudlaboratorium har i en till generaltullstyrelsen ingiven promemoria av den 21 mars 1932 inberättat, att i dagarna till riket inkommit ett parti om 1 692 273 liter av en vara, benämnd »ligroin», vilken, av verkställd undersökning att döma, utgjorde en högkokande fraktion av bensin. Med all sannolikhet vore varan avsedd att efter sammanblandning med lågkokande bensinfraktioner användas till motordrift. Då emellertid partiet i fråga visat sig hava en egentlig vikt vid $+ 15^{\circ}$ C. av 0,7754, hade detsamma icke kunnat beläggas med skatt och tull. På grund härav har generaltullstyrelsen hos professor Hubendick anhållit om ett uttalande angående möjligheterna att för framtiden förebygga, att motorbensin införes utan erläggande av skatt och tull. Professor H. har i sitt uttalande framhållit, att, då det ifrågavarande partiet otvivelaktigt vore avsett för motorändamål, visade detta å ena sidan, »att det funnes många sätt kringgå en bestämmelse, baserad på specifika vikten, sedan bensinindustrien numera blivit en blandningsindustri, samt å andra sidan, att det vore utomordentligt svårt att finna en definition för bensin, vilken tull- och skattelade motorbensin men icke närbesläktade produkter, avsedda för andra ändamål. Bestämmelserna för bensinens beläggande med tull och skatt torde därför behöva en radikal omläggning. Men en dylik omläggning förutsatte en ingående utredning av denna svåra fråga. En dylik utredning torde därför kräva rätt lång tid.»

I sin proposition i samma ärende, nr 62, framhåller chefen för finansdepar-

temetet, att »definitionen på bensin vid skilda tillfällen varit olika beträffande specifika vikten. Att fortsätta med att på detta sätt ändra definitionen blir svårt, om man vill undgå att skatt och tull ej skall drabba de oljor, vilka tjäna andra ändamål än motordrift. En omläggning av beskattningssystemet, varigenom avgränsande av de skattepliktiga oljorna komme att författningssenligt ske annorledes än genom viktbestämning, har framhållits såsom önskvärd, men torde icke kunna genomföras utan en föregående omfattande och tidsödande utredning. Då en ändring omedelbart måste komma till stånd beträffande definitionen av vad som i detta avseende är att hänföra till bensin, erbjudes nu icke annan utväg än att på sätt, ämbetsverken förordat, överlämna åt generaltullstyrelsen och kontrollstyrelsen i varje särskilt fall på grund av författningarnas syfte pröva, huruvida en vara är att anse såsom bensin eller ej.

Till spörsmålet om en utredning angående möjligheten att i författningssväg giva ny regel för avgörande av frågan, huruvida viss petroleumprodukt är underkastad beskattning, torde jag få anledning senare återkomma.»

Bevillningsutskottet har uttalat betänkligheter mot »att generaltullstyrelsen och kontrollstyrelsen lämnas befogenhet att utan ledning av i lagstiftningen angiven definition å bensin avgöra, huruvida en införd eller tillverkad vara skall anses såsom bensin, eller, huruvida en företagen blandning av bensin, bensol eller motorsprit med obeskattad petroleumprodukt är att likställa med bensin». Utskottet har likväl tillstyrkt förslaget, men »förutsätter emellertid att såsom jämväl departementschefen förebådat, frågan i hela dess vidd snarast möjligt göres till föremål för utredning».

Samtidigt med utfärdandet av ovannämnda kungl. förordning nr 64 vidtogs en ändring av tulltaxan på så sätt, att tidigare definition på bensin helt borttogs och det sålunda skulle bero utslutande på myndigheternas avgörande i varje särskilt fall, om en vara vore att anse såsom bensin eller ej.

Såsom av det föregående framgår, voro de bestämmelser på detta område, om vilka beslut fattades vid 1932 års riksdag, avsedda att endast vara provisoriska. Beslutet var även sammankopplat med uttalandet av en bestämd önskan om utredning rörande en säkrare definition på petroleumprodukterna ur beskattningssynpunkt. Av skilda anledningar har emellertid denna provisoriska lagstiftning kommit att fortfarande gälla trots att betydande olägenheter visat sig förenade med dess tillämpning. Det har sålunda visat sig, att inga hinder möta för den enskilde förbrukaren, att som motorbränsle använda sig av obeskattade petroleumprodukter, vilka av honom blandas med bensin. Som exempel på sådana obeskattade petroleumprodukter, som utan svårighet låta sig använda som motorbränsle, kan nämnas de högre bensinfraktioner, som — under namn av White Spirit, lackbensin, terpeninersättning, mineralterpentin, kristallolja m. fl. — användas vid framställning av färger och lacker samt till liknande andra ändamål. Importören avfordras visserligen vid varje import av sådan obeskattad produkt en för-

säkran på tro och heder, att denna produkt ej av honom kommer att utbjudas såsom motorbränsle. Men å andra sidan medger samma förordning, att importör äger rätt att försälja sådan produkt till automobilägare såsom till andra förbrukare. Från importörens sida kan intet åtgöras för att förhindra den obeskattade produktens blandning med bensin och blandningens användning till motorbränsle. Ett sådant förfaringsätt, vilket givetvis står i direkt strid mot förordningens andemening, lär även i betydande utsträckning komma till användning. Härmed undandraga sig förbrukare av motorbränsle på ett sätt, som av lagstiftningen ej förutsetts, en del av sitt bidrag till automobilbeskattningen.

Det kan ifrågasättas, huruvida detta missbruk av en ofullständig lagstiftning — ett missbruk, som f. ö. kan befaras få ökad omfattning ju mera möjligheterna härvidlag bli allmänt kända — bäst förhindras genom att en mera distinkt definition fastställs på vad i beskattningsavseende är att anse som bensin. Å andra sidan är det även tänkbart, att den nuvarande förordningens syfte ej uppnås, förrän det utfärdas förbud för annan än tillverkare, importör eller försäljare att företaga blandning av bensin, bensol eller motorsprit med brännolja eller annan obeskattad petroleumprodukt — med undantag för smörjolja — därest den genom blandningen erhållna varan med hänsyn till sin användning är att likställa med bensin. Vilket av dessa alternativ, som bör väljas, torde lämpligen bli föremål för vidare utredning.

I detta sammanhang bör även uppmärksamheten fästas vid en viss oklarhet i definitionen av brännolja, som vidlåder kungl. förordningen nr 142, den 3 maj 1935, angående skatt å vissa för drivande av automobil använda brännoljor.

Vare sig av förordningen eller ur den proposition (nr 143), varigenom förordningen föreslagits, framgår tydligt vilka slag av brännolja, som avses beskattade.

I propositionen (sid. 9) beräknas fyra olika system, varigenom brännolja användas såsom drivmedel för motorfordon. Däri beröras även automobilmotorer, vilka utan förändring av förgasaranordning förbruka åsyftat bränsle.

Ehuru det icke direkt uttalas, får man dock den uppfattningen, att förordningen avser brännolja, som användas utan inblandning av bensin eller motorsprit, när motivet för att beskattningen icke skall träda i kraft förrän den 1 januari 1937 är att »underlätta den inhemska industriens för tillverkning av brännoljedrivna motorer ytterligare utveckling och i syfte tillika att bereda lättnad för sådana fordonsägare, som redan anskaffat motorer, inrättade för brännoljedrift, och måhända kalkylerat räntabiliteten av driften på grundval av skattefrihet för drivmedlet». Dessutom har finansministern i propositionen anfört, att, om skatten *tills vidare* bestämmes till 7 öre per liter, synes »efter avdrag av skäligen kostnad för amortering och underhåll likväl, under förutsättning av skäligen utnyttning av fordonen, så stor be-

sparing vid brännoljedrift jämfört med bensindrift, att brännoljedrift fortfarande kommer att innefatta en verklig ekonomisk fördel».

Att förordningen icke avser omfatta alla slag av hitintills obeskattade petroleumprodukter, som kommer till användning såsom motorbränsle framgår därunder, att »generaltullstyrelsen har ifrågasatt att den tilltänkta beskattningen borde omfatta över huvud de slag av flytande motorbränslen, som icke äro underkastade beskattning enligt förordningen om särskild skatt å bensin och motorsprit». Finansministern har emellertid ansett, »att flytande bränslen för drivande av motorfordon endast böra bliva föremål för särskild beskattning i den mån deras användning för sagda ändamål nått större omfattning». Då vid propositionens avgivande (den 15 febr. 1935) sådan omfattning icke kan vara för handen beträffande andra flytande bränslen, som ej falla under bensinskatteförordningen »än sådana, som äro att hänföra till petroleumprodukter» förordnades att den ifrågasatta beskattningen endast skulle omfatta bränslen av sist angivna beskaffenhet. Då användandet av brännolja för drivande av motorfordon ansågs begränsat till biltrafiken, ansågs att skatten borde omfatta allenast brännolja, använd för sådant ändamål, och alltså icke drabba sådan olja, använd för drivande av annat motorfordon än automobil.

Situationen intill den 1 jan. 1937 är sålunda den, att alla petroleumprodukter, som av tillverkare, importörer eller försäljare inblandas i bensin, beskattas med 10 öre per liter. Samma skatt utgår jämväl, om sagda petroleumprodukt blandas med någon av de obeskattade motorbränslena, bensol eller motorsprit.

Samtidigt äger emellertid varje annan person, d. v. s. sådan som icke importerar, tillverkar eller försäljer bensin, full laga rätt att företaga vilka av ovannämnda blandningar, han önskar, förutsatt att den erhållna produkten icke försäljes utan på annat sätt förbrukas.

Även efter den 1 januari 1937 skall av tillverkare, importör eller försäljare verkställd blandning enligt kungl. förordningen nr 64, den 6 april 1932, fortfarande anses som tillverkning av bensin och däri ingående eljest obeskattad petroleumprodukt beskattas med 10 öre per liter. Den frågan uppställer sig då, huruvida därvid brännolja skall anses såsom beskattad (med 7 öre per liter) och skatt sålunda för den i blandningen ingående kvantiteten ej utgå efter 10 öre per liter.

De här berörda frågorna synas mig av betydelse, dels med hänsyn till kravet att den av statsmakterna beslutade automobilbeskattningen verkligen i avsedd och full utsträckning kommer sina ändamål till godo, dels med tanke på behovet av fullständig konsekvens och obrutet sammanhang mellan genom lagstiftningen vid skilda tidpunkter utfärdade bestämmelser.

Med stöd härav får jag sålunda hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om snabb utredning angående

definition å bensin och övriga petroleumprodukter ur beskattningssynpunkt samt förelägga riksdagen förslag till sådana beskattningsformer, vilka dels förhindra ett undandragande från förbrukarens sida av avsedd skatteplikt för motorbränsle, dels undanröja ovan påpekade oklarheter i gällande eller beslutade bestämmelser.

Stockholm den 23 januari 1936.

Janne Nilsson.
